

Evaluatie van het Europese jaar tegen armoede en sociale uitsluiting 2010 – Samenvatting

1. De context

De Europese Unie organiseert sinds een paar jaar de 'Europese Jaren' die bedoeld zijn om aandacht te vestigen op een specifiek thema dat interessant is voor zowel mensen en organisaties van het algemene publiek, als zowel voor beleidsmakers en vakmensen.

2010 werd benoemd tot het Europese Jaar van de bestrijding van Armoede en Sociale Uitsluiting ('EJ2010' of 'het Jaar'). De intentie van het Jaar was het geven van meer voorlichting, het vormen van nieuwe samenwerkingsverbanden, het creëren van een momentum en het stimuleren van een sterke toezegging vanuit de politiek om armoede in Europa te bestrijden. Vier specifieke doelstellingen gaven het Jaar verdere richting namelijk: erkenning van rechten, gedeelde verantwoordelijkheid, samenhang, doelstellingen en concrete daden.

Een evaluatie van het Jaar werd uitgevoerd door een onafhankelijke organisatie, ECORYS, om te bepalen hoe het EJ2010 geëindigd is en welke resultaten het heeft gehad en zal hebben in de toekomst. De evaluatie omvatte zowel onderzoek naar achtergrondinformatie en gegevens, enquêtes en individuele gesprekken door heel Europa, als ook diepgaand onderzoek naar de resultaten van het Jaar in Bulgarije, Italië, Litouwen, Zweden en het Verenigd Koninkrijk en de opkomst bij evenementen en verschillende activiteiten.

Een totaal van €17,25 miljoen euro werd door de EU gegeven om het Jaar te ondersteunen, waaraan door de Ledenstaten aanzienlijke bijdragen werden toegevoegd (ca. 9 miljoen). Gedurende het Jaar voerde de Europese Commissie en haar partners, waaronder maatschappelijke organisaties, EU instellingen, overheidsdiensten en anderen, een reeks activiteiten uit, waarvan de belangrijkste cijfers hieronder een beeld geven:

Het EJ2010 in cijfers:

- 29 deelnemende landen;
- 80 miljoen mensen in de EU staan op de rand van armoede;
- ca. 900 gezamenlijk gefinancierde activiteiten gepromoot door zowel nationale uitvoeringsorganen als door belanghebbenden in deelnemende landen;
- minstens nog eens 1800 nationale en lokale activiteiten die het logo gebruiken;
- ca. 40 EU evenementen (georganiseerd door de EU organen of in samenwerkingsverband);
- 160 ambassadeurs;
- 400.000 unieke bezoekers op de website www.2010againstopoverty.eu;
- meer dan 10.000 gedrukte of online artikelen;
- 1200 inzendingen naar de Journalist Award wedstrijd en 60 winnaars;
- 60 video's geproduceerd op EU niveau;
- 49 miljoen kijkers en luisteraars bereikt via uitgezonden verslagen;
- 200 foto's uit 18 Europese landen die deelnemen in het Art Partner Project.

Een belangrijk kenmerk van het Jaar was dat activiteiten plaatsvonden in zowel elk van de 29 deelnemende landen als op EU niveau. In elk land coördineerden nationale uitvoeringsorganen allerlei evenementen, projecten en publiciteitscampagnes, die aangepast waren aan de nationale

omstandigheden. Informatie- en communicatiecampagnes op pan-Europees en nationaal niveau vormden een belangrijk deel van het EJ2010. De vier belangrijkste doelgroepen waren: overheidsdiensten, de media, belanghebbenden, mensen die te maken hebben met armoede en sociale uitsluiting, en daarnaast ook het algemene publiek.

2. De resultaten van de evaluatie

Omdat het Jaar plaatsvond in een tijd van aanhoudende economische en financiële crisis, bleek het **zeer relevant en actueel** voor een groot publiek. Dit versterkte het effect, maar bracht tegelijkertijd problemen, zoals het communiceren van berichten over wat soms een gevoelig onderwerp kan zijn. Het Jaar complementeerde bestaande EU initiatieven in de praktijk en verhoogde de zichtbaarheid van de mensen die geconfronteerd worden met armoede en sociale uitsluiting. Door NGO's, sociale partners en andere belanghebbenden erbij te betrekken, vestigde het Jaar de aandacht op de behoefte om deelname in de vorming en uitvoering van plannen tegen sociale uitsluiting te vergroten. In individuele landen maakte financiering vanuit het EJ2010 het mogelijk dat allerlei kleinschalige activiteiten konden plaatsvinden, die anders niet hadden kunnen worden uitgevoerd. In de meeste landen werden activiteiten georganiseerd om aandacht te vestigen op de behoeftes van de belangrijkste groepen die gevaar lopen (kinderen, jongeren, vrouwen, ouderen, daklozen, migranten en etnische minderheden).

Wat betreft de **effectiviteit en invloed** van het EJ2010, werd er vooruitgang geboekt bij alle vier doelstellingen van het EJ2010. Op EU niveau in het bijzonder, vormen toezeggingen en concrete daden een belangrijk onderdeel bij de beoordeling van de prestaties (ook gezien een Slotverklaring van de Europese Raad betreffende het Jaar). Belangrijke spelers op nationaal niveau blijven echter voorzichtig wat betreft de mate waarin gelijksoortige beloftes en concrete daden zullen uitgevoerd worden, vooral gezien de huidige beperkingen van staatsuitgaven. In de meeste landen trokken de EJ2010 activiteiten sterke deelname aan door belanghebbenden, in het bijzonder NGO's en allianties. Ook op EU niveau bood het Jaar waardevolle gelegenheden voor belanghebbenden om bij elkaar te komen, contacten te maken en het gemeenschappelijke belang vast te stellen. Voor wat betreft het effect op het publiek zijn er bewijzen die suggereren dat informatie over het Jaar ongeveer één tiende van de Europeanen heeft bereikt via de uitzendmedia. Eén van de doelstellingen van het EJ2010 was het betrekken van mensen en organisaties die traditioneel niet betrokken zijn bij beleid over sociale uitsluiting, en dit werd tot op zekere hoogte bereikt op nationaal niveau, wellicht wat minder op EU niveau. Het is opmerkelijk dat een aantal innovatieve aanpakken werden getest gedurende het Jaar bijvoorbeeld het gebruik van sociale media voor communicatie met het publiek, het betrekken van journalisten en het ontwikkelen van activiteiten met participerende plannen van aanpak. In enkele landen werden voorbeelden van beleidsvernieuwingen vastgesteld waaronder beleidsplanning met gevorderde participerende aard, op bewijs gebaseerd sociaal beleid en sociaal ondernemerschap. Er werden linken gelegd naar andere beleidsthema's door sommige initiatieven, in het bijzonder met betrekking tot gezondheid, rechtspraak en financiën.

Het Jaar zou **blijvende gevolgen** op nationaal niveau moeten hebben zoals de zichtbaarheid en capaciteit van de deelnemende belanghebbenden en de ontwikkeling van innovatieve aanpakken m.b.t. het communiceren en promoten van sociale insluiting. Op EU niveau is men voorzichtig optimistisch over ontwikkelingen op hoog niveau in het EU beleid (voornamelijk de hoofddoelstellingen over armoedebestrijding.), die gestimuleerd werden door het momentum en de belangstelling in armoede en sociale uitsluiting, gevormd door het Jaar. Daarnaast vertegenwoordigde de Slotverklaring van de Europese Raad een vaste belofte van de EU en

ledenstaten om verder te gaan dan het geven van voorlichting en het Jaar 'een sterke politieke nalatenschap te geven dat concrete resultaten oplevert'.¹

Het kostte wat tijd om het systeem op EU en nationaal niveau op te zetten, voornamelijk door de beslissing om administratieve structuren te gebruiken die al waren geaccrediteerd door de EC voor het beheren van de EU gelden. Over het geheel gezien werd echter het **management van het Jaar door de Europese Commissie** als bevredigend beoordeeld door de Nationale Uitvoeringsorganen (NIBs) en belanghebbenden. De overlegcommissie ter ondersteuning van de NIB's en de op EU gebied deskundige belanghebbendengroep werd beschouwd als waardevolle instrumenten. Procedures werden als helder beoordeeld, al waren er enkele verzoeken om meer begeleiding in een vroeger stadium. De samenwerking tussen NIB's en de EJ2010 task force verliep naar tevredenheid, hoewel m.b.t. communicatieactiviteiten de verdeling van de taken tussen de EU en nationale niveaus niet altijd duidelijk was en niet altijd goed verliep. Samenwerking met de nationale correspondenten van de communicatieaannemer was naar tevredenheid in de meeste landen, ondanks wat onzekerheid in het begin over hun rol. EC vertegenwoordigers waren betrokken en in bepaalde landen ook actief met het organiseren van hun eigen evenementen.

Hoewel het EJ2010 nu afgelopen is, is men erin geslaagd een nieuw momentum te creëren in de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting in Europa. Als een gevolg hiervan zijn degene die erbij betrokken waren in de praktijk geënthousiasmeerd en geïnspireerd om hun inzet te verhogen, samen te werken met andere thema's en te kijken naar nieuwe manieren om de problemen die nog komen te kunnen aanpakken. Deze mobilisatie heeft de capaciteit verhoogd van allerlei belangrijke spelers om een verschil te gaan maken en tegelijkertijd, een zeer sterk beleid geleid vanuit de EU heeft de toekomstige agenda herzien. In een wel heel moeilijke tijd voor de economie en maatschappij heeft het EJ2010 de ogen van vele mensen geopend over de realiteit van armoede en sociale uitsluiting in Europa en erkende de huidige en potentiële bijdragen van belanghebbenden en beleidsmakers en versterkte het belang van luisteren naar de stemmen van diegenen die zelf armoede en sociale uitsluiting ondergaan. Alle aandacht moet nu gaan naar het vasthouden van het momentum dat door het Jaar gestart is.

---

¹ de Verklaring van de Raad van Ministers betreffende het Europese Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting: Working together to fight poverty in 2010 and beyond, 3053rd Employment, Social Policy Health and Consumer Affairs council meeting, Brussel, 6 december 2010.